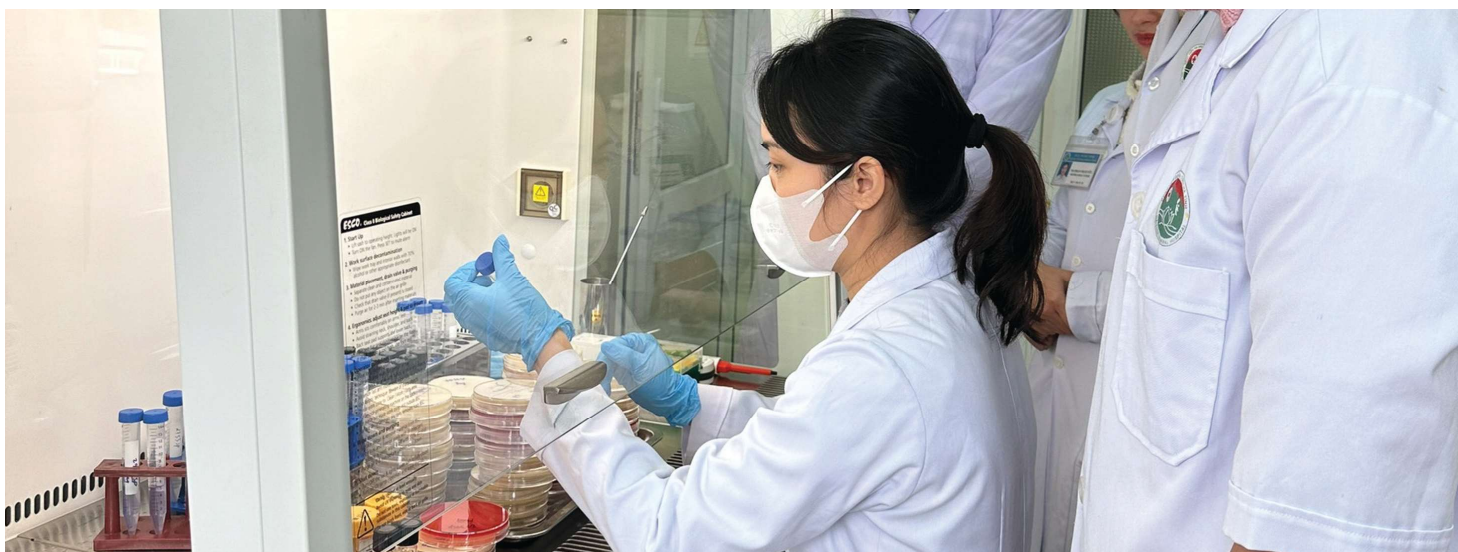

CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2030 CHÍNH SÁCH VÀ THỰC TIỄN

ĐÓ LÀ CHỦ ĐỀ HỘI NGHỊ KHOA HỌC THƯỜNG NIÊN NĂM 2023 DO BỘ KHOA HỌC & CÔNG NGHỆ
PHỐI HỢP VỚI ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI, ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH, VIỆN
HÀN LÂM KHOA HỌC & CÔNG NGHỆ VIỆT NAM, VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM TỔ
CHỨC SÁNG NAY (15/12) TẠI HÀ LẠC.

Đây là sự kiện nằm trong chuỗi hoạt động chào mừng kỷ niệm 30 năm Ngày Chính phủ ban hành Nghị định về ĐHQGHN (10/12/1993 - 10/12/2023).

Hội nghị được tổ chức thường niên trong khuôn khổ Chương trình phối hợp công tác giữa Bộ Khoa học & Công nghệ, Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam, ĐHQGHN và ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh.

Mục tiêu của hội nghị là chia sẻ thông tin về các thành tựu, sản phẩm nghiên cứu và đào tạo tiêu biểu; chia sẻ, cập nhật chính sách cũng như trao đổi, thảo luận các vấn đề khó khăn, vướng mắc trong hoạt động khoa học, công

nghệ và đổi mới sáng tạo. Đồng thời, đề xuất cơ chế, giải pháp tăng cường phối hợp triển khai các chương trình quốc gia, liên kết giữa các đơn vị nghiên cứu, đào tạo hàng đầu của đất nước để phát huy sức mạnh chung cùng giải quyết các vấn đề quan trọng của quốc gia.

Phát biểu khai mạc hội nghị, Phó Giám đốc ĐHQGHN Phạm Bào Sơn chia sẻ, Nghị quyết số 45-NQ/TW ngày 24/11/2023 Hội nghị lần thứ tám của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa 13 về tiếp tục xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước nhanh và bền vững trong giai đoạn mới nhấn mạnh quan điểm về xây dựng đội ngũ trí thức vững mạnh toàn diện. Một trong các

nhiệm vụ, giải pháp để thực thi Nghị quyết bao gồm xây dựng cơ chế, chính sách đột phá và đầu tư nguồn lực để phát triển ĐHQGHN và ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam, Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam trở thành cơ sở nghiên cứu trọng điểm ngang tầm các nước tiên tiến, có đủ năng lực, điều kiện để giữ vai trò nòng cốt trong đào tạo, nghiên cứu của đất nước.

“Vai trò của khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trong 10 năm tới là đột phá chiến lược, có ý nghĩa quyết định tạo bứt phá nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế. Nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu trong giai đoạn mới đặt ra yêu cầu về phát triển các viện nghiên cứu,

trường đại học và các tổ chức khoa học và công nghệ khác trở thành các chủ thể nghiên cứu mạnh” - Phó Giám đốc ĐHQGHN Phạm Bảo Sơn nhấn mạnh.

Trong những năm qua, ĐHQGHN và ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh đã và đang khẳng định trách nhiệm quốc gia trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam thông qua việc được Chính phủ tin tưởng giao chủ trì các Chương trình KH&CN trọng điểm cấp Nhà nước như: Chương trình Tây Nam Bộ, Chương trình Tây Bắc, Nhiệm vụ Xây dựng Bộ Địa chí quốc gia Việt Nam, Chương trình Phát triển khoa học cơ bản trong lĩnh vực Hóa học, Khoa học sự sống, Khoa học trái đất và Khoa học biển; Dự án Trung tâm Tư liệu Việt Nam học... Trong năm 2023, hai ĐHQG tiếp tục tham gia phát triển các chương trình nghiên cứu cấp quốc gia như Chương trình chip, bán dẫn, hydrogen, công nghệ sinh học, y - dược, khoa học biển, khoa học sức khỏe...

Phó Giám đốc ĐHQGHN Phạm Bảo Sơn cho biết thêm, với tư cách là một trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học hàng đầu, ĐHQGHN đã chủ động xây dựng và triển khai Chiến lược khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo của ĐHQGHN giai đoạn 2021-2030 nhằm định hướng phát triển khoa học và công nghệ trong thời gian tới lên một tầm cao mới, đồng thời là đột phá để phát triển ĐHQGHN trở thành đại học thông minh, đổi mới sáng tạo. ĐHQGHN đã đẩy mạnh triển khai các hướng nghiên cứu và phát triển công nghệ mới, công nghệ ưu tiên phù hợp với xu hướng của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, đồng thời, tập trung nguồn lực triển khai một số chương trình nghiên cứu trọng điểm quốc gia về năng lượng, trí tuệ nhân tạo, công nghệ sinh học, điện tử y sinh...

Các nhà khoa học của ĐHQGHN đóng góp ý kiến tham gia xây dựng nhiều Nghị quyết, văn kiện Đại hội Đảng các cấp; thúc đẩy những xu hướng khoa học mới, thực hiện những chương trình nghiên

cứu có tầm vóc, mang giá trị thời đại, giá trị dân tộc và nhân văn lớn, mang ý nghĩa khoa học và thực tiễn cao đối với sự phát triển của xã hội, đất nước và các vấn đề mang tính toàn cầu.

Tại hội nghị, các đại biểu đã trao đổi, thảo luận về các giải pháp để triển khai Chiến lược khoa học & công nghệ, chính sách nhằm tạo môi trường thuận lợi nhất cho hoạt động nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ; đồng thời góp ý cho việc hoàn thiện pháp luật về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Trên cơ sở Chiến lược phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đến năm 2030, Thứ trưởng Bộ KH&CN Hoàng Minh làm rõ vai trò của hoạt động triển khai Chiến lược cũng như một số hoạt động đã thực hiện để triển khai Chiến lược. Thứ trưởng cũng chỉ ra một số thuận lợi và khó khăn trong quá trình triển khai thực hiện Chiến lược. Từ đó đề xuất một số nội dung triển khai chiến lược ở 2 ĐHQG và 2 Viện Hàn lâm, đồng thời gợi ý các hướng mà các cơ quan có thể hợp tác thực hiện.

Theo Thứ trưởng Hoàng Minh, hoạt động triển khai Chiến lược phát triển

khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đến năm 2030 có vai trò rất quan trọng. Đây là một công đoạn trong chu trình chiến lược nói chung, trong đó hoạt động triển khai chiến lược là công đoạn có vai trò trung tâm kết nối toàn bộ các công đoạn của chu trình. Một chiến lược dù có nội dung hay, đột phá nhưng nếu không được triển khai hiệu quả thì khó có thể đi vào thực tiễn. Vì vậy, đây không chỉ là nhiệm vụ của riêng ngành KH&CN mà còn của tất cả các ngành, các cấp, do đó, rất cần có sự chủ động tham gia tích cực và sự đồng hành xuyên suốt của tất cả các bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp, viện nghiên cứu, trường đại học.

Trưởng ban Khoa học - Công nghệ ĐHQGHN Trần Thị Thanh Tú chia sẻ về các chính sách và chỉ số khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở ĐHQGHN. Theo đó, để đạt được mục tiêu đề ra trong Chiến lược khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo giai đoạn 2021-2030, ĐHQGHN đã triển khai các chính sách đầu tư, tăng cường tiềm lực KH&CN như: chính sách đầu tư cho các phòng thí nghiệm trọng điểm, trung tâm nghiên cứu trọng điểm; chính sách

hỗ trợ công bố bài báo quốc tế, sở hữu trí tuệ; chính sách hỗ trợ phát triển doanh nghiệp KH&CN (doanh nghiệp spin-off, doanh nghiệp startup); chính sách thu hút và trọng dụng nhà khoa học về làm việc tại ĐHQGHN; thúc đẩy hợp tác với các bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp trong nghiên cứu khoa học và chuyển giao tri thức.

Trưởng ban KH&CN Trần Thị Thanh Tú cũng chỉ ra các tiềm lực KH&CN của ĐHQGHN với hơn 5.000 cán bộ, trong đó, tổng số cán bộ khoa học là 2.739 người; 66 giáo sư, 490 phó giáo sư, gần 1.700 tiến sĩ và tiến sĩ khoa học. Hiện nay, tỷ lệ giảng viên có trình độ tiến sĩ của ĐHQGHN đạt tỉ lệ 62% (cao hơn gấp 2 lần tỉ lệ trung bình của cả nước); tỷ lệ giáo sư/phó giáo sư cao gấp 5 lần trung bình cả nước. Hiện nay, ĐHQGHN đã có 210 phòng thí nghiệm ở các lĩnh vực, trong đó có 01 phòng thí nghiệm trọng điểm cấp nhà nước, 09 phòng thí nghiệm trọng điểm/trung tâm nghiên cứu trọng điểm cấp ĐHQGHN và 36 nhóm nghiên cứu mạnh cấp ĐHQGHN với các tiêu chí về chất lượng tương đương với nhóm nghiên cứu mạnh cấp Nhà nước. ĐHQGHN luôn là một trong những đơn vị đứng đầu cả nước về số lượng các công trình khoa học được công bố hàng năm. Số bài báo quốc tế thuộc hệ thống ISI/SCOPUS không ngừng gia tăng theo các năm, từ 400 bài năm 2012 lên khoảng 1.500 bài năm 2022 và hơn 1700 bài năm 2023.

Trình bày tham luận “Phát triển đào tạo và nghiên cứu thiết kế vi mạch tại ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh”, ông Trần Mạnh Hà, Phó Trưởng ban Đào tạo, ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh đưa ra số liệu về nhu cầu nhân lực trong ngành công nghiệp bán dẫn và thiết kế vi mạch. Hiện nay, Việt Nam chỉ đáp ứng 20% nhu cầu nhân lực và cần hơn 50.000 nhân lực chất lượng cao ngành này đến năm 2030. Đây cũng chính là thành phần có thể tạo ra các

sản phẩm nội sinh trong nước có yếu tố sở hữu trí tuệ Việt Nam. Tại ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh, có 4 trường đại học thành viên đang đào tạo ngành gần và ngành liên quan đến thiết kế vi mạch nhưng chưa có ngành đào tạo thiết kế vi mạch. Quy mô đào tạo các ngành gần và liên quan chiếm 18,7% và 5,8% tổng quy mô đào tạo. Các trường thuộc ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh đóng góp trên 50% nhân lực ngành công nghiệp bán dẫn tại Tp. Hồ Chí Minh.

Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm KH&CN Việt Nam Trần Tuấn Anh đánh giá hiện trạng phát triển nguồn nhân lực KH&CN tại Viện. Theo ông Trần Tuấn Anh, lực lượng cán bộ khoa học của Viện về cơ bản vẫn được giữ vững nhưng không đồng đều trong các lĩnh vực, chủ yếu tập trung vào một số ngành nghiên cứu cơ bản trọng tâm và một số viện nghiên cứu thành viên có thế mạnh về nghiên cứu cơ bản. Số lượng giáo sư, phó giáo sư các ngành nghiên cứu công nghệ và ứng dụng có xu thế giảm dần. Chất lượng nguồn nhân lực khoa học của Viện được duy trì ổn định với hơn 40% tổng số viên chức có trình độ tiến sĩ, trong đó có gần 25% số viên chức có chức danh giáo sư, phó giáo sư, có nhiều người là nhà khoa học đầu ngành, có uy tín của

cả nước. Ông Trần Tuấn Anh cũng chỉ ra một số vướng mắc, khó khăn trong công tác phát triển nguồn nhân lực tại Viện, đồng thời chỉ ra các nguyên nhân và đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện môi trường làm việc, tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động của nhân lực KH&CN.

Ông Tạ Minh Tuấn, Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam cho rằng, cần hoàn thiện pháp luật để tháo gỡ vướng mắc, thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Ông nhấn mạnh, một hệ thống chính sách và pháp luật tốt, phù hợp với thực tiễn sẽ đóng vai trò then chốt trong việc tạo dựng và thúc đẩy đội ngũ các nhà khoa học, các nhà hoạch định chính sách phát triển hùng hậu; tạo ra một môi trường pháp lý ổn định để khuyến khích các nhà khoa học, doanh nghiệp xây dựng kế hoạch lâu dài và ổn định; là công cụ đặc biệt quan trọng để bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, bảo vệ ý tưởng và các sản phẩm sáng tạo, từ đó thúc đẩy các nghiên cứu, đổi mới, phát minh, sáng chế; tạo dựng niềm tin, động lực thúc đẩy đầu tư vào lĩnh vực khoa học, công nghệ và đổi mới; thúc đẩy hợp tác quốc tế về khoa học và công nghệ, qua đó mở rộng khả năng tiếp cận với kiến thức,

kỹ thuật và các công nghệ tiên tiến trên thế giới, kiến tạo thị trường khoa học... Để khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo thực sự đóng vai trò đột phá chiến lược trong giai đoạn mới, trở thành động lực chính thúc đẩy tăng trưởng, tạo bứt phá về năng suất, chất lượng, hiệu quả, nâng cao năng lực cạnh tranh của quốc gia thì cần thực hiện những đổi mới mạnh mẽ, toàn diện mang tính đột phá trong tư duy người hoạch định chính sách, trong xây dựng và hoàn thiện thể chế, pháp luật nhằm tạo lập môi trường thuận lợi cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo phát triển.

Thảo luận về đề nghị xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật KH&CN, ông Nguyễn Nam Hải, Vụ trưởng Vụ Kế hoạch - Tài chính, Bộ Khoa học và Công nghệ cho rằng cần thể chế hóa các chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước nhằm hoàn thiện hành lang pháp lý để những nội dung mới hình thành, phát triển trong thực tiễn, đồng thời giải quyết các bất cập trong thực tiễn thi hành Luật KH&CN. Theo ông Nguyễn Nam Hải, các chính sách của đề nghị xây dựng Luật bao gồm: Hoàn thiện quy định về thành lập, đăng ý và hoạt động của tổ chức KH&CN; Hoàn thiện quy định đối với cá nhân hoạt động KH&CN; Hoàn thiện quy định về nhiệm vụ KH&CN; Sửa đổi, bổ sung quy định về đầu tư, tài chính phục vụ phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo; Thúc đẩy đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; Hoàn thiện quy định để thúc đẩy hội nhập quốc tế về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Trong khuôn khổ hội nghị, các đại biểu đã nghe và thảo luận các ý kiến đề xuất, kiến nghị của các nhà lãnh đạo, quản lý, nhà khoa học về tầm nhìn và đột phá trong chiến lược phát triển các lĩnh vực khoa học, đặc biệt là các lĩnh vực khoa học công nghệ cao.

Kết luận hội nghị, Bộ trưởng Bộ KH&CN

Huỳnh Thành Đạt đánh giá cao các ý kiến phát biểu và tham luận tại hội nghị. Các ý kiến đã làm rõ được hiện trạng cũng như đề xuất được một số giải pháp rất đáng lưu tâm.

Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt cho biết, mục đích của Chương trình phối hợp công tác giai đoạn 2021-2025 của Bộ KH&CN, 02 Viện Hàn lâm và 02 ĐHQG nhằm: Tư vấn chính sách, định hướng phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo và nguồn nhân lực để kiến nghị các cơ quan có thẩm quyền xem xét; Chia sẻ thông tin về các thành tựu, sản phẩm nghiên cứu và đào tạo tiêu biểu, cũng như trao đổi, thảo luận về chiến lược, kế hoạch phát triển và định hướng hoạt động, các vấn đề khó khăn, vướng mắc của các cơ quan để tăng cường phối hợp, liên kết cùng phát triển; Xây dựng mô hình liên kết giữa các cơ quan, đơn vị nghiên cứu, đào tạo hàng đầu của đất nước để phát huy sức mạnh chung cùng giải quyết các vấn đề quan trọng của quốc gia.

Qua 02 năm triển khai, 5 cơ quan đã có sự phối hợp chặt chẽ trong quá trình xây dựng và triển khai Chiến lược khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2030. Đồng thời, nhiều chương trình KH&CN cấp quốc gia đến năm 2030

cũng được tham vấn trong quá trình xây dựng, qua đó huy động sức mạnh của đông đảo các nhà khoa học tại 4 cơ quan nghiên cứu hàng đầu của đất nước.

Hiện nay, Bộ KH&CN đang tập trung xây dựng dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật KH&CN năm 2013. Sau 10 năm triển khai, bối cảnh thế giới và trong nước đã có nhiều thay đổi, tác động sâu sắc đến hoạt động nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ và đổi mới sáng tạo, đòi hỏi Luật KH&CN cần được cập nhật, hoàn thiện để làm rõ hơn nội dung, nội hàm quản lý đối với một lĩnh vực có khả năng tăng trưởng nhanh và có vai trò ngày càng quan trọng như khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đối với tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển bền vững đất nước.

Thông qua các đề xuất, kiến nghị được đưa ra tại hội nghị, Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt chỉ đạo lãnh đạo các Vụ, Cục trực thuộc Bộ KH&CN quan tâm, phối hợp với 4 cơ quan nghiên cứu hàng đầu quốc gia trong phát triển tiềm lực khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của đất nước.